

Martin Luther

NASIL DUA EDEYİM?

ÖNSÖZ YERİNE

Martin Luther'in bu kitapçığındaki öğütlerinden faydalanan bugünkü bir imanlının tanıklığı:

Bir budalanın duaları

Kendimi bir duacı olarak tasvir etmek için aklıma gelen en uygun söz "budala"dır. Bunun sebebini anlatayım.

Gençlik yıllarımda dua hakkında çok ders ve öğretiş dinlemiştim. Katıldığım imanlı gençler grubu, etkili dua hakkında o kadar çok ders dinledi ki, sanırım, dua hakkında bundan daha fazlasını öğrenmeyi hayal bile etmek zordur! "Duan etkili olsun!", "Duamız bütün dünyayı altüst edebilir, yeter ki imanımız güçlü olsun." Ateşli duacılar, dua kahramanları olmak isterdik ve çeşitli toplantılarda böyle olmaya da teşvik edilirdik. Bunun kolayca anlaşılın bazı koşulları vardı:

- İmanın güçlü olsun,
- Yüreğinde şüphe bulunmasın,
- Allah'ın iradesine göre dua etmelisin,
- Allah'ın isteğini bileceksin,
- Duan uzun ve güçlü olmalı.

Ne kadar emin olarak ve güçlü bir şekilde dua edersek, o kadar iyiydi. Belli konular için dua ederdik. Dualarımızın temiz, doğru ve uygun olmasına dikkat ederdik. Özel dua toplantıları düzenlerdik. En etkilisi tabii ki dua geceleriydi. Bütün gece süren dua toplantıları düzenlerdik. Dualarımızla hep “hedefe” varmak isterdik, kararsız dualar zaten kabul edilmezdi.

Ama istediğimiz sonuçlara varamadığımızı göre dualarımızın önünde engeller de olmaydı. Hatamız neydi? Her halde yüreklerimiz yeterince temiz değildi! İmanlıların hayatında en yaygın 100 günahın listesini bir kitapta bulduk. Bu listenin kopyasını çıkarıp aramızda dağıttık. Hepimiz bu günahları tek tek kontrol altına almalıydık, yoksa Kutsal Ruh aramızda etkili şekilde çalışmazdı.

Yalnız ben bunlardan, ne Allah'ın iradesini öğrendim, ne de listedeki yüz günahı unuttum ama birini bile kontrol altına alamadım. Dün-

yada herhalde benden başka herkes dua edebilir gibi geliyordu bana. Bu koşullar altında dualarıma cevap alma ümidim artık yoktu. Düzenlediğim dua toplantılarının faydasına güvendiğim halde genellikle fikirlerim dua konularından hızla uzaklaşıp uçuyordu. Böyle bir duacının dua etmesi mutlaka faydasız olmalıydı!

O yıllarda yeni bir öğretiş kulağımıza çalındı. Sonra bu öğretiş Hristiyan dünyasında öyle yayıldı ki, bugün neredeyse her yerde rastlanabiliyor. Bu öğretişte dualarımızın etkili olmasına sağlayacak ve cevapsız kalmasına son verecek iki unsur vardı: Şükretmek ve tapınmak! Biz Allah'a yeterince şükretmemiştik. Allah sadece kendisine şükredenlere cevap verirdi. Ya da en azından şükürümüz dualarımızın cevaplandırma şansını artırırdı. Şükretmek ve tapınmak hem cemaatin problemlerine hem de kişisel iman zayıflığıımıza ve yenilgilerimize çare olurdu.

Bugün çok sayıda imanlının yaşadığı tecrübeyi geçmişte biz de yaşadık – en azından ben yaşadım: İmanımızda Allah hayat kaynağı olmaktan çıktı, bizim şükürümüzü içen ve yutan bir puta dönüşmeye başladı. Benim şükranımın kesinlikle yetmediğini anlamaya

başladım. Dualarımın ve imanımın zayıflığına bu öğretiş de çare olmamıştı.

İyi, güçlü, örnek bir duacı olmak benim için artık mümkün değildi. Yıllar geçtikçe bunu daha iyi öğrendim. Ben, Allah'ın iradesinden emin olamazdım, günahlarımı ve dua toplanmalarında her yöne uçuşan fikirlerimi kontrol edemezdim, şükretmekle ve tapınmakla dualarımı daha güçlü ve makbul kılamazdım.

Fakat kendime bundan ötürü “budala” duacı demiyorum. Beni “budala” duacı haline getiren şu: İyi, güçlü ve örnek bir duacı olmadığım halde dua etmeyi bir türlü bırakamıyorum. Gençliğimden yaşlılık yıllarıma kadar iyi kötü dua etmekteyim. Dualarım için Allah'tan ve insanlardan hatta kendimden bile ödül ya da teşekkür beklemiyorum. Yine de dua etmeyi bırakamıyorum, çünkü Allah'ın yardımına ve lütfuna muhtacım.

Dua etmek için diz çöktüğümde iki yoldaş beni hiçbir zaman yalnız bırakmaz. İkiisi de o kadar sadık ki hayatımda herhalde onlar yanımda olmadan bir tek dua bile etmemişimdir.

İşte “sadık dostlarım”:

Birincisi İblis’in kendisidir. Kaygılarımın ve dertlerimin altında ezilip Allah’a yakarmak, feryat etmek için bazen diz çökerim. Yanımdaki bu refakatçim güçlü bir sesle şunu söylemeyi hiç unutmaz: “Risto, boşuna dua ediyorsun!” Sonra duruma göre çeşitli sebepler öne sürer: “Dua etmeye layık değilsin!” “Allah belki başka herkesin duasını duyar, fakat seninkini duymaz.” “Duaların güçlü değil, imanın da oldukça zayıf.” “Zaten günahkârsın ve duaların da bencilliğinle kirlenmiş.” “Evet, gerçi Allah sana kimi zaman yardım etti, ama bu durumda artık etmez.” Gençken şu iddiayı da duyardım: “Ya Allah yoksa?”

Dua ettiğimde beni hiç bırakmayan, hep yanımda bulunan ikinci “sadık dostum” eski Âdem, yani kendi benliğim. Bu yoldaşım aslında sadece yanımda değil, içimdedir. Onun sesi de İblis’inki kadar kuvvetli ve nettir. Eski Âdem’in kulaklarının algısı kendine özgüdür: Allah’ın sözünü ya hiç duymaz ya da yanlış duyar, ama İblis’in her fısıltısını hemen duyar ve bana da söyler. Duaya karşı en çok sevdiği itiraz şöyle: “Şimdi dua ediyorsun. Ya hiç cevap almazsan? Ya hayal

kırıklığına uğrarsan? Utanacaksın, sonra daha da az iman edeceksin.”

Teşvikçilerim: Çaresiz Baba ve Petrus

Sonu gelmeyen bu itirazlara ve şüphelere karşı iki dostumu çağırıyorum: Çaresiz Baba'yı ve İsa Mesih'in öğrencisi olan Petrus'u. Onların yardımı ve tecrübesi benim için büyük teselli kaynağıdır. Dua ettiğimde İblis imanımın zayıflığını, hatta olmadığını gözlerimin önüne serdiğinde Markos kitabının 9. bölümünden Çaresiz Baba'yı çağırıyorum, çünkü ben de çok defa çaresiz bir babaydım. Ona “Sen nasıl dua ettin?” diye sorarım. Çaresiz Baba “İman ediyorum, imansızlığında bana yardım et!” diye feryat ettim” cevabını veriyor. “Peki, yardım geldi mi? Mesih sana yardım etti mi?” “Yardım etti. Oğlum iyileşti.” “Neye dayanarak feryat ettin?” “Mesih'e. Başka bir şey yoktu!”

İblis'in sesi dualarımın tamamen boşuna olduğuna beni ikna etmeyi başarmışsa ve imanımın da yok denecek kadar zayıf olduğunu anlıyorsam başka bir teşvikçiyi çağırırım: İsa Mesh'in öğrencisi olan Petrus'u. “Petrus, her şeyin bittiğini sandığın ve İsa da sizlere ‘Siz

de mi ayrılmak istiyorsunuz?’ diye sorduğunda ne dedin?’ soruma, Petrus şöyle cevap verir: “İnan ki ben de çareyi bilmiyordum, bir çıkmazdaydık. Sadece İsa’ya ‘Rab, biz kime gidelim? Sonsuz yaşamın sözleri sendedir’ dedim.” Artık Petrus’un yaptığı gibi yapmayı ben de öğrendim. Benim tek çarem dualarıma değil, Mesih’e dayanmaktır.

Yıllar önce şunu da öğrendim: “Ya Rab, isteğini bize bildir” diye ısrar etmenin yerine artık “Gökte olduğu gibi, yeryüzünde de Senin isteğin olsun” diye dua ediyorum. Ben O’nun isteğini anlamasam ve bilmesem bile.

Dualarımın nedenlerinin de iyi ve temiz olmasına artık dikkat etmiyorum. Tabii ki Allah’ın kelamına uymayan dua yanıltır, fakat yüreğimizde o kadar çok karışık şey var ki, onları değiştirmeye ve temizlemeye kalksam, sanırım dua etmeye hiç fırsat kalmaz! Yükler, kaygılar altında ezildiğimde Rab’be yakarıyorum ve derdimi anlatıp içimi O’na döküyorum. Zaten Allah’a günahlarımdan ve dertlerimden başka verecek hiçbir şeyim yoktur.

“Sıkıntılı gününde seslen bana, seni kurtarırım, sen de beni yüceltirsin” (Mezmunur 50:15). Pavlus Hristiyanlar’a, “Mesih’in adını yaka-

ranlar” unvanını verdi. Bundan başka Birinci Emri de kalkanım olarak kullanıyorum: “Benden başka ilahin olmayacaktır.” Yani sadece O’na sığınmak doğrudur. Allah merhamet, yardım ve hayat kaynağıdır. O’na ısrar ederek ve O’nunla pazarlığa girerek bir şey alamayız, ama vaatlerine güvenerek dua edersek ve kendisine sığınırsak hayatımızı kazanırız. Bunları yavaş yavaş öğrendiğimde Allah’a şükretmeyi de biraz öğrendim. Şükretmek her zaman yerindedir.

Bugün de benden önce herkesin duasının uygun, doğru ve makbul olduğunu hissediyorum. Benim dualarım ne ki! Fakat yıllar içinde Allah’ın ne kadar sadık, sevecen ve güçlü olduğunu görmeye başladım. Bazen dua sadece bir bağırı, bir feryattır. Sözlerimi doğru dürüst sıraya bile koyamam, çünkü yüküm ağırdır. Bir cevap almayı bile ümit edemem. Kutsal olan Allah benim gibi birinin duasına neden kulak versin?

Duanın iki “şartı” vardır. Birincisi Allah’ın vaadi ve emri. Allah duayı bize elimizde bir cankurtaran simidi, bir derman olsun diye verdi ve onu kullanmayı emretti, üstelik duaya sayısız vaatler kattı. İkinci “şart” dua edenin çaresizliği. Duada Allah’a teklifler değil,

dertlerimizi getirmek, O'na çıkmazda olduğumuzu anlatmak doğrudur. “Ya Rab, yardım et. Eşim hasta! Oğlum kötü yollarda. Cemaatimizde kavgalar var! Bu ay kirayı ödeyemem. İşsizim! Ülkemizi yönetenlere hikmet ve dürüstlük ver!...”

Allah'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Bu nedenle O'nunla pazarlık yapmak tamamen yanlıştır. Yeter ki kendi ihtiyaçlarımızı ve yakınlarımızın ihtiyaçlarını O'na söyleyelim. Genellikle insanlar tam tersini sanıyorlar: Benim ruhsal hayatım ne kadar güçlüyse dualarıma cevap gelmesi o kadar kesindir. Hâlbuki cevap, derman, yardım ve çözüm Allah'ın elindedir. Allah diri su kaynağıdır, bu kaynağa susamış bir yolcu gibi gelip bol bol kurtuluş suyundan içelim.

Biz Allah'a kendi liyakatimize güvenerek yaklaşamayız. Aslında günahkâr olan bizler, gazaptan ve cezadan başka bir şey bekleyemeyiz. Ama İsa Mesih'in adıyla, yani O'nun liyakatine dayanarak Allah'a yaklaşıp dua edersek O'nun merhametinden ve yardımından kuşkular sebepsizdir.

Bana inan, benim gibi “budala” bir duacının dualarına Allah kulak verdiyse, senin de duaların boşuna olmayacaklar.

“Allah’ın Oğlu İsa gökleri aşan büyük başrahibimiz olduğu için açıkça benimsediğimiz inanca sımsıkı sarılalım. Çünkü başrahibimiz zayıflıklarımızda bize yakınlık duyamayan biri değildir; tersine, her alanda bizim gibi denenmiş, ama günah işlememiştir. Onun için Tanrı’nın lütuf tahtına cesaretle yaklaşalım; öyle ki, yardım gereksindiğimizde merhamet görelim ve lütuf bulalım” (İbraniler 4:14-16).

Risto Soramies
İstanbul Luteryen Kilisesi

DUA ETMENİN BASİT YOLU

Sevgili Peter Usta: Dua ederken benim ne yaptığımı elimden gelen en iyi şekilde size anlatacağım. Sevgili Rabbimiz size ve herkese benden daha iyisini yapmayı nasip etsin! Amin.

Benlik ve Şeytan duayı her zaman kösteklediği ve engellediği için, başka görevler ya da düşünceler nedeniyle, dua ederken soğuk ve neşesiz olduğumu hissettiğimde, önce küçük Mezmur kitabımı alıp odama ya da günü ve saati uygunsa cemaatin toplandığı kiliseye koşuyorum. Zaman elverdiğince On Emri, İman Açıklaması'nı, eğer zamanım varsa Mesih'in veya Pavlus'un bazı sözlerini ya da birkaç mezmuru tıpkı bir çocuk gibi kendi başıma sessizce kelime kelime okuyorum.

Sabah ilk ve akşam son işin dua olması iyidir. Size, "Biraz bekleyin. Bir saat sonra dua edeceğim; önce şu ya da bu işe bakmalıyım" diyen bu ikiyüzlü, aldatıcı fikirlere karşı kendinizi dikkatle koruyun. Bu düşünceler sizi

duadan uzaklaştırır, dikkatinizi çeken, sizi sürükleyen başka işlere yöneltir ki, o gün dua ihmal edilir.

Özellikle acil bir durumda, dua kadar ya da ondan daha iyi bazı işleriniz olabilir. Aziz Hieronymus'a mal edilen, imanlının yaptığı her şeyin dua olduğunu söyleyen bir deyiş¹ ve "Sadakatle çalışan iki kez dua etmiş olur" diyen bir atasözü vardır. Böyle denebilir, çünkü imanlı, yaptığı işte Allah'tan korkar, O'na saygı duyar ve kimseye kötülük etmeye ya da çalmaya, sahtekârlık yapmaya, kandırmaya kalkma emrini hatırlar. Böyle düşünceler ve böyle bir iman kuşkusuz, onun işini dua etmeye ve övgü sunmaya dönüştürür.

Öte yandan, inançsız birinin işinin düpedüz küfür olduğu, bu nedenle, imansız çalışan birinin iki kez küfretmiş olduğu da doğrudur. Çalışırken, düşünceleri, Allah'ı ihmal etmek ve komşusunu sömürerek, ondan çalarak, ona sahtekârlık yaparak Allah'ın yasasını çiğnemekle meşguldür. Böyle düşünceler Allah'a ve insana küfretmekten başka ne olabilir,

¹ Hieronymus, *Matta'nın Yorumu*, 4. kitap, Matta 25:11 başlığı altında. Patrologia, Latince Dizisi, 222 cilt, 221. der.; J. P. Migne (Paris, 1844-1904), 26, 186.

bunlar, insanın işini ve gayretini iki kat küfür haline getirir, bu düşüncelerle kendisine de küfreder. Sonunda onlar birer dilenci ve işlerini kötü yapan insanlar olurlar. Mesih'in Luka 11'de, "Sürekli dua edin"² dediği dua böyle aralıksız duadır, çünkü günaha ve hata yapmaya karşı ara vermeden tedbirli olunmalıdır, Allah'tan korkulmazsa ve Mezmur 1:1, 2'de "Ne mutlu o insana ki... gece gündüz Onun yasasının üzerinde derin derin düşünür" dediği gibi, O'nun emirlerine uyulmazsa bu yapılamaz.

Yine de biz, doğru dua etme ve aynı şekilde olmasa da, gereken başka işleri düşünme alışkanlığından vazgeçmemeye dikkat etmeliyiz. Yoksa sonunda duayı umursamayız, tembellik ederiz, duaya karşı soğuk ve ilgisiz oluruz. Etrafımızı saran Şeytan tembel ya da kayıtsız değildir, benliğimiz günah işlemeye çok hazır ve isteklidir, dua ruhuna yatkın değildir.

Kendi kendine On Emri, Mesih'in sözlerini vb. ezbere okuyarak yüreğiniz ısındığında ve bu konuda kararlı olduğunuzda gözlerinizi göğe kaldırıp, ellerinizi kavuşturun, diz çökün ya da ayakta durun, içinizden geldiği gibi, az

² 1. Selanıkliler 5:17. Krş. Luka 11:9-13.

da olsa konuşabilirsiniz ya da biraz düşünebilirsiniz.

Ey göklerdeki Babamız, adın kutsal olsun. Egemenliğin gelsin. Gökte olduğu gibi, yer yüzünde de Senin iraden olsun. Gündelik ekmeğimizi bize bugün ver. Bize karşı suç işleyenleri nasıl bağışladıkça Sen de bizi bağışla. Bizi denenmelere sokma. Bizi kötülükten kurtar. Çünkü egemenlik, güç ve yücelik sonsuzlara dek Senindir. Amin.

Ey göklerdeki Babamız, sevgili Allah'ım, ben zavallı, değersiz bir günahlıyım. Gözlerimi, ellerimi Sana kaldırmaya ya da dua etmeye layık değilim. Ama Sen hepimize dua etmeyi emrettiğin, bizi işiteceğini vaat ettiğin ve Sevgili Oğlun İsa Mesih aracılığıyla hangi duayı nasıl edeceğimizi öğrettiğin için, lütufkâr vaadine güvenerek, Kelamına itaat edip Sana geliyorum. O'nun bize öğrettiği gibi, bütün Hristiyanlar'la birlikte, Rabbim İsa Mesih'in adıyla dua ediyorum: Bütün duayı "Göklerdeki Babamız"dan başlayarak kelime kelime edin.

Sonra bir ya da istediğiniz kadar bölümü, belki de *ilk dileği* tekrar edin: "Adın kutsal kılınsın" ve şöyle deyin: "Ya Rab Allah, sevgili Babamız, hem bizde hem de bütün dün-

yada adın kutsal kılınsın. İğrençlikleri, putpe-restliği, Senin adını yanlış ve utanılacak şekilde boş yere kullanan³, adına korkunç küfürler eden bütün sahte öğretmenlerin, bütün fanatiklerin sapkınlığını yok et, kökünü kazı. Onlar Senin Kelamını ve kilisenin yasalarını öğretmekle ısrarla övünüyorlar ama gerçekte Senin adıyla, Şeytan'ın yalanını ve kandırıcılığını kullanıyorlar, hatta adam öldürüp, birçok masumun kanını akıtarak bütün dünyadaki birçok zavallı canı mahvolacak şekilde ayartıyorlar ve bu zulümde Sana ilahî bir hizmette bulduklarına inanıyorlar.

Sevgili Rab Allah, onları Kendine döndür, dizginle. Hâlâ Sana dönmesi gerekenleri, onlar bizimle ve biz de onlarla beraber adını kutsal kılalım ve övelim diye, hem doğru ve pak bir öğretiyle, hem de iyi ve kutsal bir yaşamla Kendine döndür. Henüz Sana dönmek istemeyenleri, Senin kutsal adını kötüye kullanmamak, kirletmemek ve adına saygısızlık etmemek, zavallı insanları yanlış yönlendirmekten vazgeçmek zorunda kalsınlar diye dizginle. Amin.”

İkinci dilek: “Egemenliğin gelsin.” Şöyle deyin: “Ey sevgili Rab Allah ve Babamız,

³ Çıkış 20:7.

görüyorsun ki, dünyasal fikir ve akıl sadece Senin adını kirletmekle ve Sana gösterilmesi gereken saygıyı yalanlara ve Şeytan'a mal etmekle kalmıyor. Dünyayı yönetmeleri ve Sana hizmet etmeleri için onlara verdiği gücü, kudreti, zenginliği ve görkemi de alıp, Senin Krallığına karşı çıkıyorlar. Kendi tutkuları adına kullanıyorlar. Onlar çok sayıda ve kuvvetli; Krallığının güçsüz, küçümsenen ve az sayıdaki küçük sürüsüne eziyet ediyorlar ve ona engel oluyorlar. Yeryüzündeki küçük sürünü hoş görmüyorlar ve ona eziyet ederek, önemli ve Senin indinde doğru insanlar olarak Sana hizmet ettiklerini düşünüyorlar. Ey, sevgili Rab Allah, Babamız, onları kendine döndür ve bizi koru. Onları, çocukların ve Krallığının üyeleri olarak kendine döndür, öyle ki, onlar bizimle ve biz onlarla beraber gerçek imanla ve yapmacıksız sevgiyle Krallığında Sana hizmet edelim. Başlamış olan Krallığından sonsuz Krallığına gidebileyim. Güçleri ve kuvvetleriyle Krallığına zarar vermekten vazgeçmeyenlerden bizi koru, öyle ki, tahtlarından indirilip alçaltıldıklarında gayretlerine son vermek zorunda kalsınlar. Amin.”

Üçüncü dilek: “Gökte olduğu gibi yeryüzünde de Senin iraden olsun.” Şöyle deyin: Ey sev-

gili Rab Allah, Babamız, Senin adına zarar veremese ve Krallığını kökünden yok edemese de, dünyanın, gece gündüz kötü oyunlar, hileler, tuhaf suikastlar ve entrikalarla uğraştığını biliyorsun. Bir araya gelerek gizli görüşmeler yapıyorlar, birbirlerine cesaret ve destek veriyorlar. Adına, Kelamına, Krallığına ve çocuklarına zarar vermek için her tür kötü niyetle işe koyuluyorlar, öfkeyle tehdit ediyorlar. Bu nedenle sevgili Rab Allah, Babamız, onları kendine döndür, bizi koru. Senin iyi niyetini henüz kabul etmemiş olanları kendine döndür. Öyle ki, onlar bizimle, biz de onlarla beraber Senin iradene itaat edelim. Her kötülüğü, çarmıhı ve düşmanlığı Senin uğruna mutlulukla, sabırla ve sevinçle taşıyalım. Öyle ki, Senin merhametli, lütufkâr ve mükemmel iradeni kabul edelim, sınıanalım ve yaşayalım. Ama öfkelerinde, taşkınlıklarında, nefretlerinde, tehditlerinde ve kötü isteklerinde bize zarar vermekten vazgeçmeyenlere karşı bizi koru. Kötü planlarını, hilelerini ve oyunlarını boşa çıkar, öyle ki, Mezmur 7:16'yı söyleyebilelim.⁴

⁴ “Kötülüğü kendi başına gelecek ve zorbalığı kendi tepesine inecek.”

Dördüncü dilek: “Gündelik ekmeğimizi bize bugün ver.” Şöyle deyin: “Sevgili Rab Allah, Babamız, bu geçici ve maddi dünyada da bizi kutsa. Kutsal esenliğini bize lütuflukârılığınla nasip et. Bizi savaştan ve karışıklıktan korusun. Değerli imparatorumuza (yöneticilerimize) düşmanlarımızın karşısında hayır ve başarı nasip et. Yeryüzündeki krallığını esenlik ve bereket içinde yönetmesi için ona hikmet ve anlayış nasip et. Bütün yöneticilere iyi sağduyu, topraklarını ve uyruklarını huzur ve adaletle koruma isteği ver. Özellikle, korumasının ve siperinin altında bize iyilikler verdiğin değerli prensimiz (başkanımız) yardım ve rehberlik et, öyle ki, bütün zararlardan korunabilsin, kutsallıkla yönetsin, kötü dillerden ve sadık olmayan halktan korunsun. Onun bütün uyruklarına ona sadakatle ve itaatle hizmet etmelerini lütfet. Her zümreye –kentli ya da çiftçi– gayretli olmayı, birbirlerine sevgi ve bağlılık göstermeyi nasip et. Bize iyi havalar, iyi hasatlar nasip et. Evimi, mal varlığımı, karımı ve çocuğumu Sana emanet ediyorum. Bir Hristiyan’ın yapması gerektiği şekilde destek olup eğiterek onlara iyi bakabilmeyi bana nasip et. Yıkıcı’dan ve onun bu yaşamda bize zarar veren, kötülük eden bütün kötü ruhlardan bizi korusun. Amin.”

Beşinci dilek: “Bize karşı suç işleyenleri nasıl bağışladıksa Sen de bizi bağışla.” Şöyle deyin: “Ey sevgili Rab Allah, Babamız, bizi yargılama, çünkü hiçbir canlı Senin önünde suçsuz değildir. Senin ruhumuz ve bedenimiz için anlatılamaz iyiliğine nankörlük etmemizi ya da her gün bilebildiğimizden ya da anlayabildiğimizden daha sık günaha sapmamızı günah sayma (Mezmur 19:12). Ne kadar iyi ya da ne kadar kötü olduğumuza değil, sadece Sevgili Oğlun Mesih’te bize bahsettiğin sonsuz merhametinle bize bak. Bize zarar verenlere ya da kötülük yapanlara da, bizim onları yürekten bağışladığımız gibi, bağışlanmayı nasip et. Onlar, bize karşı yaptıklarıyla Seni öfkelenendirerek kendilerine en büyük zararı veriyorlar. Onların mahvolmalarının bize yararı yoktur; biz, bizimle birlikte kurtulmalarını istiyoruz. Amin.” (Bağışlayamadığını hisseden biri, bağışlayabilmek için lütuf dilesin; ancak bu konu bir vaaz konusudur.)

Altıncı dilek: “Ayartılmamıza izin verme.” Şöyle deyin: “Ey Sevgili Rab, Babamız ve Allah’ımız, Kelamına ve Sana hizmet etmek için bizi hazır, uyanık, istekli ve gayretli tut. Korkunç Şeytan bize saldıramasın, bizi şaşır-tamasın ve bizi Senin değerli Sözünden yok-sun bırakamasın ya da aramıza çekişme ve

bölünme sokmasın. Bizi hem ruhsal hem bedensel başka suça yönlendiremesin diye, her şeyi çoktan başarmışız gibi rahat, tembel ve aylak olmayalım, Ona yiğitçe direnelim ve zafer kazanabilelim diye Ruh'unla bize bilgelik ve güç ver. Amin.”

Yedinci dilek: “Bizi kötülükten kurtar.” Şöyle deyin: “Ey sevgili Rab Allah, Babamız, Elçi Pavlus'un, ‘Yaşadığımız günler kötüdür’ (Ef. 5:16) dediği gibi bu kötü yaşam acı, felaket, tehlike, belirsizlik, kötülük ve imansızlıkla o kadar dolu ki, haklı olarak yaşamdan beziyoruz, ölümü özleyiyoruz. Ama Sen, Sevgili Babamız, zayıflıklarımızı biliyorsun; bu nedenle bu kadar kötülüğün ve hainliğin içinden güvenle çıkmamıza yardım et. Son saatimiz geldiğinde bu üzüntüler vadisinden mutlu ayrılmamız için bize merhametini nasip et, öyle ki, ölüm karşısında korkmayalım ya da umutsuz olmayalım ama azimli bir imanla canımızı eline teslim edelim. Amin.”

Son olarak, her zaman azimle, “Amin” demeniz gerektiğine dikkat edin. Allah'ın, merhametiyle kuşkusuz sizi işittiğinden ve dualarınıza “Evet” dediğinden asla kuşku duymayın. Tek başınıza diz çöktüğünüzü ya da ayakta durduğunuzu düşünmeyin. Allah'ın hafife alamayacağı tek bir ortak dilekte bulunarak,

bütün Hristiyanlığın, imanlı bütün Hristiyanlar'ın, sizin yanınızda, sizin de onların arasında durduğunuzu düşün. "Tamam, Allah duamı işitti; bunun kesin ve hakikat olduğunu biliyorum" demeden ya da böyle düşünmeden duanızı bitirmeyin. Amin, bu demektir.

Dua ederken sizden, bütün bu sözleri ezbere söylemenizi istemediğimi de bilmelisiniz. Bu, boş konuşmadan ve gevezelikten, halkın dua tespihleri çekmesi, rahiplerin ve keşişlerin dua etmeleri gibi, hiç düşünmeden kelime kelime kitaptan okumaktan, başka bir şey değildir. Tersine ben, Rabbin Duası'nda anlaşılması gereken düşüncelerle ilgili olarak, yüreğinizin canlanmasını ve bu duanın yol göstermesini istiyorum. Yüreğiniz doğru şekilde ısınıp duaya yatkın olursa, bu düşünceler daha çok ya da daha az sözle farklı şekillerde ifade edilebilir. Ben, böyle kelimelerle ya da hecelerle kendimi sınırlamıyorum ama ruh durumuma ve arzuma bağlı olarak bugün bu tarzda, yarın farklı tarzda dua ediyorum. Yine de yapabildiğim kadarıyla aynı genel düşüncelere ve fikirlere bağlı kalıyorum. Ara sıra öyle olabiliyor ki, bir dilekte birçok fikrin arasında kendimi kaybedebiliyorum, diğer altısını bırakıyorum. Bu kadar çok iyi düşünce aklımıza gelirse, diğer dilekleri göz ardı

etmeliyiz, bu düşüncelere yer açmalı, sessizce dinlemeli ve bunlara engel olmamalıyız. Burada Kutsal Ruh vaaz etmektedir ve O'nun vaazının tek bir kelimesi bizim binlerce duamızdan daha iyidir. Birçok okumadan ve düşünmeden öğrenebildiğimden çok daha fazlasını birçok kez tek bir duadan öğrenmişimdir.

Yüreğin duaya hazır ve istekli olması önemlidir. Sirak'ın dediği gibi, “Yüreğini duaya hazırla ve Allah'a meydan okuma” (Sirak 18:23). Ağzının kımıldaması ve zihninizde başka düşüncelerin dolaşması Allah'a meydan okumaktan başka nedir? Tıpkı “*Deus in adiutorium meum intende*”⁵ diye dua eden rahip gibi. Irgat, atları çözdün mü? *Domine ad adiuvandum me festina.*⁶ Kızım, git ineği sağ. *Gloria patri et filio et spiritui sancto.*⁷ Acele et, çocuk. Keşke sıtma seni götürseydi! Papalığın yönetiminde yaşarken böyle duaları çok duydum: Dualarının birçoğu böyleydi. Bu küfürdür, yapamıyorlarsa ya da daha iyisini yapmayı umursamıyorlarsa yapıyormuş gibi görünmeseler daha iyi olur. Zamanında ne yazık ki, saatlerce böyle kanonik dualar

⁵ “Ey Allah'ım, kurtar beni!” Mezmur 70:1.

⁶ “Ey Allah'ım, yardımına koş!”

⁷ Baba'ya, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a yücelik olsun.

ettim, hem de öyle bir biçimde ki, mezmur ya da ayrılan süre, başında mı yoksa ortasında mı olduğumu anlamadan bitti.

Yine de hepsi yukarıda söz edilen din adamı gibi, sözleri düşünerek söylemiyorlar, işle duayı harmanlamıyorlar, yüreklerindeki düşüncelerle bunu yapıyorlar. Düşüncelerinde bir şeyden başka bir şeye atlıyorlar, her şey bittiğinde ne yaptıklarını ya da ne dediklerini bilmiyorlar. *Laudate*'yle⁸ başlıyorlar, anında hayal âlemine dalıyorlar. Bana öyle geliyor ki, soğuk ve dikkatsiz bir yürekten dua diye çıkan şey görülebilseydi, bundan daha gülünç bir maskaralık görülmediği sonucuna varılırdı. Ama Allah'a övgüler olsun, ne dediğini unutan birinin iyi dua etmediği artık benim için besbellidir. İyi bir duada insan, duanın başından sonuna kadar her kelimeyi ve düşünceyi tamamıyla anlar.

Aynı şekilde iyi ve dikkatli bir berber, düşüncelerini, dikkatini ve gözlerini usturadan ve saçtan ayırmaz, tıraş ederken ya da saç keserken ne kadar yol aldığını unutmaz. Çok fazla sohbet etmek isterse, zihni oradan oraya dolaşırsa ya da başka bir yere bakarsa müşterisinin ağzını, burnunu, hatta boğazını kesebilir.

⁸ “Övgü”

Dolayısıyla, atasözünde, “*Pluribus intentus, minor est ad singula sensus*” –“Birçok şey düşünen hiçbir şeyi doğru düşünmez, hiçbir şeyi doğru yapmaz”– dendiği gibi, bir şey iyi yapılacaksa, insanın bütün duyguları ve üyeleriyle dikkat etmesi gerekir. Bu iyi bir dua olacaksa, yüreğin duaya yoğunlaşması ve bağlanması gerekmektedir!

Kısacası, ben Rabbin Duası’nı ederken böyle yapıyorum. Bugüne kadar meme emen bir çocuk gibi Rabbin Duası’nı emmekteyim, yaşlı bir adam gibi onu yiyip, onu içiyorum ve asla doyamıyorum. O en iyi dua, hatta benim için çok değerli olan Mezmurlar Kitabı’ndan bile daha iyidir. Onu, gerçek bir üstadın yazıp öğrettiği kesinlikle bellidir. Böyle bir üstadın duasının, dünyanın her yerinde bu kadar saygısızca boş boş ve aceleyle edilmesi ne kadar yazık! Bir yılda kaç kişi binlerce kez Rabbin Duası’nı ediyor, bin yıl daha bu duayı etseler yine de bunun tadına varmış olmayacaklar ya da dua ederken onun, “ufacık bir harfini ya da bir noktasını bile”⁹ söylemiş olmayacaklar! Tek kelimeyle, Rabbin Duası, Allah’ın adı ve Kelamı gibi, yeryüzündeki en büyük kurbandır. Herkes ona işkence eder ve

⁹ “Ufacık bir harf ya da bir nokta” (Matta 5:18).

onu kötüye kullanır. Az kişi onu doğru kullanarak teselli bulur ve sevinç duyar.

Rabbin Duası'nı bitirmeye vaktim ve fırsatım olduysa, aynı şeyi On Emir'le yaparım. Bölümleri art arda ele alırım ve dua etmek için, aklıma gelen başka düşüncelerden olabildiğince uzaklaşıyorum. Her emri dört parçaya ayırırım, böylece dört demetlik bir çelenk oluştururum. Yani her emri önce, bir talimat olarak düşünürüm, gerçekte burada ne dendiğini ve Rab Allah'ın bu kadar içtenlikle benden ne istediğini göz önünde tutarım. İkincisi bunu şükrana, üçüncüsü günah itirafına, dördüncüsü duaya dönüştürürüm. Bunu şu düşünceler ya da sözlerle yaparım:

“Allah'tan başka ilahın olmayacak” Burada, Allah'ın benden her konuda kendisine içtenlikle güvenmemi beklediğini ve öğrettiğini, O'nun en içten amacının benim Allah'ım olmak olduğunu samimiyetle düşünürüm. Yüreğim mal mülk, saygınlık, akıl, güç, kendi doğruluğu ya da her ne olursa olsun başka bir şeyin üzerine inşa edilmemeli ya da başka bir şeye güvenmemelidir.

İkincisi kaybolan bana böyle babaca geldiği, ben henüz istemeden, çağırmadan, hak etmeden benim Allah'ım olmayı, benimle ilgilen-

meysi, tesellim, koruyucum ve her ihtiyacım olduğunda gücüm olmayı bana bağışlayan sonsuz merhameti için şükrederim. Biz zavalılı ölümlüler birçok ilah aradık, Allah'ımız olmak istediğini kendi dilimizde bize açıkça söylediğini duyurmamış olsaydı, biz hâlâ ilahlar arayacaktık. Biz, her zaman –sonsuzluk boyunca– O'na yeterince nasıl şükredebiliriz ki!

Üçüncüsü, O'nun yüce öğretilerini ve bütün ömrüm boyunca verdiği bu kadar değerli armağanı bu kadar utanmazca küçümsediğim ve sayısız putperest davranışla O'nun gazabını korkunç şekilde kışkırttığım için, büyük günahımı ve nankörlüğümü itiraf ederim. Bunlardan pişmanlık duyarım ve lütfunu dilerim.

Dördüncüsü, dua ederim ve “Ey Allah'ım, her gün emirlerini daha iyi öğrenmek ve anlamak, samimi bir güvenle bunlara uygun yaşamak için lütfunla bana yardım et. Yüreğimi koru, öyle ki, asla bir daha unutkan ve nankör olmayayım, yeryüzünde başka ilahların, başka tesellilerin ya da bir yaratığın peşinden koşamayayım ama gerçekten yalnızca Sana sarılayım, benim tek Allah'ım. Amin, sevgili Rab Allah, Babamız. Amin” derim.

Daha sonra zaman izin veriyorsa ve içimden geliyorsa, *İkinci Emir* olan “*Allah’ın Rabbin adını boş yere ağzına almayacaksın*” emrini de, aynı şekilde böyle dört demete ayırırım.

Birincisi, Allah’ın adını yemin etmek, küfür etmek, övünmek ya da kendim için onur ve saygı istemek için değil, alçakgönüllülükle yakarmak, dua etmek, O’nu övmek ve yüceltmek için saygıyla, kutsallıkla ve güzel bir şekilde korumam gerektiğini öğreniyorum. Benim tek onurum ve görkemim, O’nun benim tek Allah’ım olması ve benim O’nun aşağılık yaratığı, değersiz kulu olmam olsun.

İkincisi bu değerli armağanları için, bana adını açıkladığını, bana bunu nasip ettiği adını yüceltebileyim, bana Allah’ın kulu ve yarattığı vb. denebilsin diye, Süleyman’ın dediği gibi (Özdeyişler 18:10), adı, doğru adamın kaçıp sığınabildiği güçlü bir kale gibi, benim sığınağım olduğu için, O’na şükrediyorum.

Üçüncüsü, yaşamım boyunca bu emre karşı üzüntü ve utanç verecek şekilde günah işlediğimi, O’nun kutsal adını anmamakla, yüceltmemekle ve onurlandırmamakla kalmadığımı, bu armağanlarına karşı nankörlük ettiğimi, yemin ederek, yalan söyleyerek, yanlış yola saparak utanç ve günahın peşinde bunla-

rı kötüye kullandığımı itiraf ediyorum. Bundan acı bir pişmanlık duyuyorum, lütuf ve bağışlanma diliyorum vb.

Dördüncüsü, bundan böyle bu emre itaat etmeyi öğrenmek ve bu kötü nankörlükten, kötüye kullanmaktan, O'nun adına karşı günah işlemekten korunmak, O'nun adını sayıp onurlandırarak lütuf bulabilmem için yardım ve güç istemeyi öğreniyorum. Daha önce Rabbin Duası'ndan söz ederken söylediğimi burada tekrar ediyorum: Bu düşüncelerin tam ortasında Kutsal Ruh, zengin, aydınlatıcı düşüncelerle yüreğinde vaaz vermeye başlarsa bu yazılı şemayı bırakıp O'na saygı gösterin; sessiz olun, sizden daha iyisini yapabilen O'nu dinleyin.

O'nun sözlerini hatırlayın, iyice dikkat edin, Davut'un söylediği gibi (Mezmur 119:18), Allah'ın yasasında harika şeyler göreceksiniz.

Üçüncü Emir: “Şabat gününü kutsal sayarak anımsayacaksınız.” Her şeyden önce bundan, Şabat gününün aylıklık etmek ya da dünyasal zevklere dalmak uğruna değil, kutsal sayalım diye tesis edildiğini öğrendim. Yine de Şabat günü işlerimizle ve eylemlerimizle değil –işlerimiz kutsal değildir– Allah'ın Kelamıyla kutsal kılınır, yalnızca Allah'ın Kelamı ta-

mamıyla pak ve kutsaldır, Kendisiyle bağlantılı zamanı, mekânı, kişiyi, emeği, dinlenme olsun vb. her şeyi kutsal kılar. Her şeyin Allah'ın Kelamıyla ve duayla kutsal kılındığını söyleyen Aziz Pavlus'a göre (1. Timoteos 4:5), işlerimiz Kelam aracılığıyla kutsal kılınmaktadır. Dolayısıyla, Şabat günü her şeyden çok Allah'ın Kelamını işitmem ve düşünmem gerektiğini anlıyorum. Bundan sonra kendi kelimelerimle şükretmeliyim, bütün bereketlerinden ötürü Allah'ı övmeliyim, kendim için ve bütün dünya için dua etmeliyim. Şabat günü böyle davranan biri, onun kutsallığını tutar. Bunu yapamayan, Şabat günü çalışan birinden daha kötüdür.

İkincisi, bu emirde Kelamının vaazıyla bize verdiği büyük, güzel iyiliği ve lütfu için Allah'a şükrediyorum. Allah, bundan özellikle Şabat günü yararlanmamız talimatını vermiştir, zira insan yüreğinin derin derin düşünmesi böyle bir hazineden asla bıkamaz. O'nun Kelamı bu yaşamın karanlığında tek ışık, bir yaşam Kelamı, teselli ve yüce mutluluktur. Bu değerli ve kurtaran Kelamın olmadığı yerde, her gün kendi gözlerimizle görebildiğimiz gibi, korku ve dehşet uyandıran karanlıktan, yanlışlıktan ve aşırı tarikatlardan, ölümden ve

her türlü felaketten, Şeytan'ın zorbalığından başka hiçbir şey yoktur.

Üçüncüsü, kendi açımdan büyük günahı ve kötü nankörlüğü itiraf ediyorum, çünkü ömür boyu Şabat'ı utanç verici bir şekilde kullandım, dolayısıyla O'nun değerli ve sevgili Kelamını kötü bir şekilde küçümsedim. Onu içtenlikle arzu etmek ya da şükran duymak bir yana, dinlemekte çok tembel, dikkatsiz ve ilgisiz oldum. Sevgili Allah'ıma bana Kelamını boşu boşuna tebliğ ettirdim, soylu hazineneyi geri çevirdim, ayakaltında çiğnedim. İlahî, büyük merhametiyle buna göz yumdu, ilahî baba sevgisi ve sadakatiyle bana vaaz etmeye ve canımın kurtulması için beni çağırmaya son vermedi. Bu nedenle pişmanlık duyuyorum, lütuf ve bağışlanma diliyorum.

Dördüncüsü, lütufkâr Babamız bizi kutsal Kelamıyla esirgesin, günahımız, nankörlüğümüz ve tembelliğimiz nedeniyle onu bizden geri almasın diye kendim için ve bütün dünya için dua ediyorum. Bizi münafık ruhlardan, sahte öğretmenlerden korusun, hasadına sadık ve dürüst işçiler (Matta 9:38), yani sadık ve doğru rahipler ve vaizler göndersin. Bize, onların sözlerini, Kendi sözleri olarak alçakgönüllülikle dinleme, kabul etme ve sayma lütfunu bahşetsin.

Dördüncü Emir: “*Annene babana saygı göstereceksin.*” Birincisi, Yaratan Allah’ımın beni beden ve can olarak ne kadar muhteşem yarattığını, annemin ve babamın aracılığıyla bana nasıl yaşam verdiğini, onlara bütün güçleriyle, bedenlerinin meyvesine, bana bakma arzusunu aşıladığını kabul etmeyi öğreniyorum. O, beni bu dünyaya getirdi, bana destek oldu, bana baktı, beni besledi, tehlikeyle, dertle ve çok çalışmayla beni eğitti. Bu an beni, yarattığı varlığı koruyor, sayısız tehlikede ve dertte bana yardım ediyor. Sanki beni her an yeniden yaratıyor. Ancak Şeytan, bizim bir an bile yaşamamızı istemiyor.

İkincisi, zengin ve lütfekâr Yaratan’a, bu emirde, insan ırkını, yani ailelerin ve devletlerin çoğalıp esirgenmesini tesis ettiği ve güven altına aldığı için, kendi adıma ve bütün dünya adına şükrediyorum. Bu iki kurum ya da yönetim olmadan, dünya bir yıl bile var olamaz, çünkü hükümetler olmazsa barış olamaz, barışın olmadığı yerde aile olamaz, aile olmazsa çocuklar vücuda gelemez ya da yetiştirilemez, anneliğin ve babalığın sonu gelir. Bu emrin amacı hem aileyi hem devleti koruyup esirgemek, çocukların ve uyrukların itaat etmeleri için kulaklarını çekmek ve bunu yerine getirtmek, hiçbir şiddeti cezasız bı-

rakmamaktır – yoksa çocuklar itaatsizlikleriyle çok önceden aileden kopmuş, uyruklar devletin düzenini bozmuş, sayıları anne babalardan ve yöneticilerden çok olduğu için, onu yıkmış olurlardı. Bu emrin yararını tam olarak anlatacak hiçbir kelime yoktur.

Üçüncüsü, kötü itaatsizliğimi, günahımı itiraf edip üzülüyorum; Allah'ın emrine rağmen anneme babama gerektiği kadar saygı göstermedim ya da itaat etmedim; onları öfkelendirdim, gücendirdim, onların anne baba disiplinine sabır göstermedim, sevgiyle azarlamalarına içerledim, küçümsedim, daha çok ahlaksız gruplarla ya da kötü arkadaşlarla aynı görüşte oldum. Allah, böyle itaatsiz çocukları suçlamakta ve uzun ömrü onlardan esirgemektedir; birçoğu ergenlik yaşına gelmeden önce direnemeyerek utanç içinde ölmektedir. Annesine ya da babasına itaat etmeyen biri, çok defa infaz memuruna itaat etmelidir, yoksa Allah'ın gazabıyla sonu kötü gelir vb. Bütün bunlardan pişmanlık duyuyorum, lütuf ve bağışlanma diliyorum.

Dördüncüsü, Allah, lütfunu bahşetsin, ailenin ve devletin üzerine zengin bereketini döksün diye, kendim ve bütün dünya için dua ediyorum. O andan başlayarak, kabul edin ki, sadık ve doğru insanlar olabiliriz. Anne babamızı

sayabiliriz, üstlerimize itaat edebiliriz. Bizi itaatsiz ve asi olmaya ayarttığında Şeytan'a karşı direnebiliriz. İşlerimizle evimizin ve ulusumuzun ilerleme kaydetmesine yardım edebiliriz. Dolayısıyla barışı koruyabiliriz. Bütün bunlar kendi yararımız ve herkesin refahı içindir. Allah'ı övebilmek ve yüceltebilmek içindir. Bunları O'nun armağanları olarak kabul edebileceğimizi ve bunlar için şükredebileceğimizi kabul edin.

Bu noktada Allah, anne babamıza ve üstlerimize, bizi barış ve mutluluk içinde yönetecek, egemenlik sürecek anlayışı ve bilgeliği bahşetsin diye bir dua daha eklemeliyiz. Onları zorbalıktan, isyan ve öfkeden korusun, dikkatlerini kendi Kelamını saymaya, onu çiğnememeye, hiç kimseye zulüm ve adaletsizlik yapmamaya çeksin. Bu muhteşem armağanlar, Aziz Pavlus'un öğrettiği gibi, dua ederek istenmelidir; yoksa sarayda Şeytan hüküm sürer, her şey kaosa ve kargaşaya dönüşür.

Anne ya da babaysanız bu noktada çocuklarınızı ve evinde çalışan işçileri hatırlamalısınız. Kendi adıyla sizi saygın bir işe koyan, "baba" adıyla sayılmanızı isteyen sevgili Babamıza içtenlikle dua edin. Allah'ın indinde doğru ve Hristiyanca bir davranışla karınıza, çocuklarınıza ve hizmetkârlarınıza bakmak için size

lütuf ve bereket vermesini dileyin. Talimatınızı itaatle yerine getirsinler diye, yüreklerini ve iradelerini terbiye edecek hikmeti ve gücü size versin. Bunların ikisi de Allah'ın armağanlarıdır, Hem çocuklar hem de onları iyi sonuçlara ulaştıran, böyle kalmalarını sağlayan gelişme biçimleri Allah'ın armağanlarıdır. Yoksa ev, görgüsüz ve imansızların arasında görülebildiği gibi, bir domuz ahır ve serseriler okulundan başka bir şey olmaz.

Beşinci Emir: “Adam öldürmeyeceksin.” Burada her şeyden önce, Allah'ın benden komşumu sevmemi istediğini öğreniyorum, öyle ki, onun bedenine zarar vermeyeyim, onu sözümle ya da davranışım ile incitmeyeyim, öfke, küskünlük, gıpta, nefret ya da herhangi bir kötü nedenden ötürü ondan oç almayayım ama her bedensel ihtiyacında ona yardım etmek ve öğüt vermekle yükümlü olduğumu anlayayım. Allah bu emrinde bana komşunun bedenini korumamı, karşılığında komşuma da benim bedenimi korumasını emrediyor. Sirak'ın dediği gibi, “Allah, her birimize kendi komşumuzu emanet etti” (Sirak 9:14).

İkincisi, benim fiziksel güvenliğimi korumak için böyle güçlü bir kalkan ve duvar oluşturan, bana karşı bu anlatılmaz sevgisine, sağlayışına ve sadakatine şükrediyorum. Herkes

beni gözetmekle ve beni korumakla yükümlüdür, ben de karşılığında başkalarına aynı tarzda davranmalıyım. Allah, bu emrini savunmakta ve uyulmadığı yerde, buna göre yaşamayanları cezalandırmak için hükümete kılıç vermiştir. Bu muhteşem emir ve kural olmasaydı, insanların arasında Şeytan, hiç kimsenin bir saat bile güven altında yaşayamadığı bir katliam başlatırdı – Allah’ın öfkelenip itaatsiz ve nankör dünyayı cezalandırdığında olduğu gibi.

Üçüncüsü, sadece bize karşı bu baba sevgisine ve dayanışmaya gösterdiğimiz bu korkunç nankörlüğümüzden değil –bu kadar utanılacak olan, bu emri ve öğretiyi kabul etmediğimiz, öğrenmek istemediğimiz, bizi ilgilendirmiyormuş ya da onda hiçbir rolümüz yokmuş gibi, ihmal ettiğimiz için de– kendimin ve dünyanın kötü olduğunu itiraf ediyor, üzülüyorum. Kendimizden memnun rahatça dolaşıyoruz, bu emre rağmen, komşumuzu ihmal ettiğimiz, evet, onu terk ettiğimiz, ona zulmettiğimiz, onu incittiğimiz, hatta düşüncelerimizde onu öldürdüğümüz için hiç vicdan azabı duymuyoruz. Hoş ve soylu bir iş yapıyormuşuz gibi alçakça, hırsa, öfkeye kapılıyoruz. Aslında, nasıl hırsızlar gibi, birbirine tekme atan, tırmalayan ve parçalayan, göz-

leri görmeyen, serkeş, hissetmeyen insanlar gibi davrandığımızı, gözü dönmüş hayvanlar gibi birbirimizi yiyip bitirdiğimize, bu ciddi, ilahî emre hiç dikkat etmediğimize vb. üzülp dövünmeye başlamanın zamanı çoktan geldi.

Dördüncüsü, sevgili Babamız bu kutsal emri anlamamız için yol göster, onu anlayıp ona uygun yaşamamıza yardım et, diye dua ediyorum. Her türlü cinayetin ve şiddetin efendisi olan caniden bizi esirgesin. Bir Hristiyan ve insan kardeş olarak, birbirimizi yürekten bağışlayıp, birbirimizin kusurlarına ve eksikliklerine katlanarak, dolayısıyla emrin öğrettiği ve bizden yapmamızı istediği şekilde hakiki esenlik ve uyum içinde yaşayalım, biz ve başka herkes birbirimize şefkatle, yumuşak başlılıkla, hayırseverlikle davranalım diye, bize lütfunu bahşetsin.

Altıncı Emir: “Zina etmeyeceksin.” Burada Allah’ın benden ne yapmamı, yani hem düşüncelerimde ve sözlerimde, hem eylemlerimde bir başkasının karısına, kızına ya da kadın hizmetkârına leke sürmeden, erdemli, dürüst ve ölçülü yaşamamı istediğini ve beklediğini bir kez daha öğreniyorum. Dahası, elimden gelen en iyi şekilde evliliğe ve dürüstlüğe yardım etmeli, bunları esirgemeli, korumalı ve gözetmeliyim, mahvetmek ve

karalamak isteyenlerin asılsız düşüncelerini susturmalıyım. Bunların hepsini yapmakla yükümlüyüm ve Allah benden komşumun karısını ve ailesini sadece rahat bırakmamı beklemiyor, komşumun iyi karakterini ve onurunu esirgeyip koruma borcum da var, komşumun bu emre uyararak, benim için, benim karakterim ve onurum için yapmasını istediğim gibi.

İkincisi, kocama, oğluma, uşağıma, karıma, kızıma, kadın hizmetkârıma bakmayı ve onları korumayı kabul ettiği, onların adlarını kirletecek bir şeyi böyle bu kadar sertçe ve kesinlikle yasakladığı için sadık ve sevgili Babama şükrediyorum. O, bu emri korur, savunur, emrin çiğnenmesini cezasız bırakmaz, kaldı ki, biri emri ve ilkeyi hiçe sayıp çiğnerse Kendisi harekete geçmelidir. Hiç kimse O'ndan kaçamaz; ya bu cezayı ödemeli ya da eninde sonunda böyle bir düşkünlüğün kefareti cehennem ateşlerinde vermelidir. Allah, erdemlilik istemektedir, zinaya göz yummayacaktır. Allah'ın gazabı, pişman olmayanların ve ahlaksızların karşısına çıkıp onları acıacak şekilde yok ettiğinde bu her gün görülebilmektedir. Yoksa Şeytan'ın kirliliğine karşı, insanın karısını, çocuğunu ve kölelerini bir saat bile esirgemesi ya da onların onurunu

ve dürüstlüğünü koruması imkânsız olurdu. Allah gazaba gelip, elini çektiğinde ve her şeyin mahvolup yıkılmasına izin verdiğinde olduğu gibi, ortaya gem vurulmamış ahlaksızlık ve hayvanlık çıkardı.

Üçüncüsü, kendi günahımı ve bütün dünyanın günahını, ömrüm boyunca düşüncede, sözde ve davranışta bu emre karşı nasıl günah işlediğimi itiraf ediyorum. Bu mükemmel öğreti ve armağanlara sadece nankörlük etmedim, Allah'ın her tür fuhşun ve ahlaksızlığın denetlenmeden ve cezalandırılmadan devam etmesine izin vermediği bu ilahî dürüstlük ve temizlik talebinden şikâyet ettim, buna karşı geldim. Allah, evliliğin hor görülmesine, alay edilmesine, suçlanmasına vb. izin vermeyecektir. Bu emre karşı işlenen günahlar, diğer hepsinden çok daha büyük, daha belirgindir, gizlenemez ya da örtbas edilemez. Bunun için özür dilerim vb.

Dördüncüsü, tertemiz yaşayalım ve aynısını yapmaları için başkalarına da yardım edebilelim, destek olabilelim diye Allah, emrine mutluluk ve sevinçle uymayı bize nasip etsin.

Sonra zamanım ve fırsatım olursa ya da ruhsal durumum uygunsa diğer emirlerle devam ediyorum. Daha önce söylediğim gibi, hiç

kimsenin kendisini benim kelimelerime ya da düşüncelerime bağlı hissetmemesini istiyorum. Ben, sadece bu yoldan gitmek isteyebilene bir örnek vermek istiyorum; geliştirebilen bunu geliştirsin, aynı anda bütün emirleri ya da istediği kadarını düşünsün. Zira zihin iyi ya da kötü bir konuyla ciddi olarak meşgulse dilin on saatte söyleyebildiğinden ya da kalemin on günde yazabildiğinden çok daha fazlasını bir anda düşünebilmektedir. Zihnin ve canın hızlı, becerikli ve kudretli bir yanı vardır. Zihin yapmak istiyorsa ve bunda içtense On Emri dört cephesiyle bir bakışta hızla kavrayabilmektedir.

Yedinci Emir: “Çalmayacaksın.” Birincisi burada, gizlice veya açıkça komşumun malvarlığını almamam ya da onun istediğine karşı çıkararak malvarlığına sahip olmamam gerektiğini öğrenirim. İşimde, hizmetimde ya da çalışmamda yalancı ya da sahtekâr olmamalıyım, dolandırıcılık yaparak kazanmamalıyım, alın terimle ayakta kalmalı¹⁰, ekmeğimi namusumla yemeliyim. Tıpkı kendim için istediğim şekilde, komşumun da, yukarıda söz edilen yollarla hakkının yenmemesiyle ilgi-

¹⁰ Kelimesi kelimesine “burun”, Luther’in zamanındaki bir deyim.

lenmeliyim. Bu emirde, Allah'ın babaca desteğiyle benim eşyalarımın çevresini koruyucu bir çitle çevirdiğini ve kimsenin benden çalmasını ciddi biçimde yasakladığını da öğreniyorum. Bunun göz ardı edildiği yerde, Allah cezalandırmakta, cellâdın ellerine darağacıyla ipi vermektedir. Bunun olamadığı yerde Allah, Kendisi ceza vermekte, atasözünde, "Gençliğinde çalan, yaşlılığında dilenir"¹¹ ya da "Hırsızlıkla kazanılan suyolundan akıp gider"¹² dendiği gibi, sonunda onları dilenci yapmaktadır.

Ayrıca bana ve bütün dünyaya bu kadar mükemmel öğrettiği, güvence verdiği ve koruduğu değişmez iyiliği için de şükrediyorum. Böyle korumasaydı, evde tek bir metelik ya da bir ekmek kısıntısı bulunmazdı.

Üçüncüsü, hayatımda birine karşı hata yaptığım, yoksun bıraktığım ya da kandırdığım durumlarda günahımı ve nankörlüğümü itiraf ediyorum.

Dördüncüsü, daha az hırsızlık, soygunculuk, tefecilik, aldatma, adaletsizlik olabilsin diye,

¹¹ Ernst Thiele, *Luthers Sprichwörtersammlung* (Weimar, 1900), S. 213.

¹² *a.g.e.*

bu emirden öğrenmek, bu emri düşünmek ve daha iyi yaşamak için, bana ve bütün dünyaya lütuf bahşetmesini, bütün kutsalların ve bütün yaratılışın dua edeceği Yargı Günü'nün (Romalılar 8:20-23) kısa sürede buna bir son vermesini diliyorum.

Sekizinci Emir: "Komşuna karşı yalan yere tanıklık etmeyeceksin." Her şeyden önce bu bize, birbirimize dürüst olmayı, yalan söylemekten ve iftira atmaktan kaçınmayı, birbirimizden iyi söz etmekten hoşnut olmayı, başkaları hakkında iyi şeyler söylendiğini duymaktan mutlu olmayı öğretir. Dolayısıyla, iyi adımızın ve dürüstlüğümüzün, kötü dedikodudan ve aldatıcı dillerden korunması için, etrafına bir duvar örülmüştür. Diğer emirlerde söylediği gibi, Allah bunu cezasız bırakmayacaktır.

Bize lütfuyla sağladığı öğretileri ve koruması için O'na şükran borçluyuz.

Üçüncüsü, hayatımızı nankörlükle ve günahla geçirdiğimiz, kendimiz için arzu ettiğimiz gibi, komşumuzun da onurunu ve dürüstlüğü-nü korumanın borcumuz olmasına rağmen, asılsız ve kötü konuşarak ona kötülük ettiğimizi itiraf eder, bağışlanma dileriz.

Dördüncüsü, bundan böyle emre uymak için, yardım ve düzgün bir dil vb. dileriz.

Dokuzuncu ve Onuncu Emir: “Komşunun evine göz dikmeyeceksin.” Aynı şekilde “Komşunun eşine, hizmetçisine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin.”

Bu bize önce, asılsız hukuki iddialarla komşumuzun malını elinden almamamız ya da onu kandırmamamız, kendisinin olanı elinden çıkarttırmamamız, gasp etmememiz ama bizim için yapılmasını istediğimiz şekilde, kendisine ait olanı korumasına yardım etmemiz gerektiğini öğretmektedir. Bu, sonunda cezalandırılacak olan, sahtekârlıkla kendilerine kazanç sağlayan kurnazların şeytanlıklarına ve hilelerine karşı da korumadır.

İkincisi, O’na bunun için şükretmeliyiz.

Üçüncüsü, günahlarımızı pişmanlık duyarak, üzüntü içinde itiraf etmeliyiz.

Dördüncüsü, böyle bir ilahî emre yürekten uymak için, yardım ve güç dilemeliyiz.

Bunlar, dört cephesiyle yani ders kitabı, ezgi kitabı, pişmanlık ilahileri kitabı ve dua kitabı olarak On Emir’dir. Bunlarda yüreğin kendine gelmesi ve duada gayretli olması isten-

mektedir. Ancak ruhunuzun yorgun düşmesi için, bunların hepsini ya da çoğunu birden ele almamaya dikkat edin. Aynı şekilde iyi bir dua da uzun olmamalı ya da ertelenmemelidir ama sık ve coşkulu olmalıdır. Yürekte bir ateş yakan bir bölümü ya da yarısını dikkate almak yeterlidir. Allah'ın Kelamıyla yüreklerimiz temizlendiğinde ve dışarıdan gelen düşüncelerden ve ilgi alanlarından özgür kaldığında, Ruh'un bize bahşedeceği, sürekli vereceği talimat budur.

Duada imanın ve Kutsal Yazılar'ın rolüyle ilgili hiçbir şey söylenemez, çünkü söylenebileceklerin sonu yoktur. Uygulamada her gün On Emir'den biri, ertesi günü bir Mezmur ya da Kutsal Yazılar'ın bir bölümü alınabilir ve bunlar yürekte bir ateş yakmak için, çakmaktaşı ve çelik olarak kullanılabilir.

İman Açıklamasını Derin Derin Düşünmek için Basit bir Alıştırma

Daha çok zamanınız varsa ya da içinizden geliyorsa, İman Açıklaması'nı da aynı şekilde ele alıp dört demetlik bir çelenk yapabilirsiniz. Ancak İman Açıklaması İlmihal'de ve başka yerlerde bölündüğü gibi, her biri İlahî

Görkemin Üç kişisine karşılık olan üç ana bölüm ya da akide içermektedir.

Yaratılışla İlgili İlk Akide

“Allah’a, bütün güçlere egemen olan Baba’ya, yerin ve göğün Yaratıcı’na inanıyorum.”

Burada her şeyden önce, izin verirseniz yüreğinizde büyük bir ışık parıldar ve dünyadaki bütün dillerin, birçok kitabın anlatamadığı ya da derinine inemediği şeyi, yani sizin kim olduğunuzu, sizin, göğün ve yerin nereden geldiğinizi size birkaç kelimeyle öğretir. Sizi Allah yarattı, siz O’nun ellerinin eseri, O’nun yapıtısınız. Yani siz, kendi başınıza ve kendi içinizde hiçbir şeysiniz, hiçbir şey yapamazsınız, hiçbir şeyi beceremezsiniz. Bin yıl önce neydiniz? Altı bin yıl önce gök ve yer neydi? Hiçbir şeydiniz, tıpkı hiç yaratılmayan bir şeyin hiç olmadığı gibi. Ancak İman Açıklaması’nda ağzınızla itiraf ettiğiniz gibi, sizin kim olduğunuzu, bildiğinizi, yapabildiğinizi ve başarabildiğinizi Allah yaratmaktadır. Dolayısıyla, sizin hiçbir şey olmanız, O’nun ise sizi her an yok edebilecek Yaratıcı’nın olmasının dışında sizin Allah’ın huzurunda övüne-

cek hiçbir şeyiniz yoktur. Akıl, böyle bir ışık hakkında hiçbir şey bilmez. Çok sayıda büyük insan, göğün ve yerin, insanın ve yaratılanların ne olduğunu öğrenmek istemiş ve hiçbir cevap bulamamıştır. Ancak burada Allah'ın her şeyi hiçlikten yarattığı ilan edilmekte ve iman da bunu onaylanmaktadır. Burası, yollarında yürürken Allah'ın işlerinin tadına vardığımız, canın mutluluk bahçesidir – ama bütün bunları anlatmak çok uzun sürer.

Dahası, iyiliğiyle bizi hiçlikten yarattığı ve gündelik ihtiyaçlarımızı hiçlikten sağladığı –bizi bedeni, canı, zekâsı, beş duyusu olan olağanüstü varlıklar yaptığı, bize yerin, balığın, kuşun, hayvanın vb. efendisi olmamızı emrettiği– için Allah'a şükretmeliyiz. Burada birinci bölümünden üçüncü bölümüne kadar Yaratılış kitabını göz önünde bulundurun.

Üçüncüsü, bunu yüreğimize alamadığımız ya da inanamadığımız, düşünemediğimiz, kabul edemediğimiz ve düşünemeyen hayvanlardan daha aptal olduğumuz için imanımızın ve şükranımızın kıtlığını itiraf etmeli ve bunun için üzölmeliyiz.

Dördüncüsü, akidede ilan edildiği gibi, Yaratıcı'mız olarak Allah'ı içtenlikle sayan ve

O'na güvenen hakiki, emin bir iman için dua etmeliyiz.

Kurtuluşla İlgili İkinci Akide

“Allah’ın biricik Oğlu’na, Rabbimiz İsa Mesih’e inanıyorum. İsa, Kutsal Ruh aracılığıyla gebe kalan bakire Meryem’den doğdu, Vali Pontius Pilatus’un döneminde acı çekti, çarmıha gerildi, öldü ve gömüldü. Ölüler diyarına indi. Üçüncü gün dirildi. Göklere yükseldi. Şimdi Allah’ın, bütün güçlere egemen olan Baba’nın sağında oturuyor. Bir gün tekrar gelip ölü ve dirileri yargılayacak.”

Yine büyük bir ışık parlamakta ve bize Allah’ın Oğlu Mesih’in, yaratılıştan sonra Âdem’in düşüşüyle payımıza düşen ve sonsuza kadar mahvolacağımız ölümden bizi nasıl kurtardığını öğretmektedir. Şimdi düşünün: Birinci akidede kendini Allah’ın yarattıklarından biri olarak düşündüğünüz ve bundan kuşku duymadığınız gibi, şimdi kurtarılanlardan biri olduğunuzu düşünün ve bundan asla kuşku duymayın.

Diğer hepsinden çok tek bir kelimeyi, örneğin; Rabbimiz Mesih İsa kelimesini vurgula-

yın. Aynı şekilde *bizim* için acı çektiğini, *bizim* için öldüğünü, *bizim* için dirildiğini de. Bunların hepsi bizindir, bize aittir; Allah'ın Kelamının ilan ettiği gibi, bu *biz* sizi de kapsamaktadır.

İkincisi, kurtuluşunuzdaki bu lütuf ve sevinç için içtenlikle şükretmelisiniz.

Üçüncüsü, böyle armağana günahkârca inanmadığınız ve güvenmediğiniz için üzülmeli, kederlenmelisiniz. Ah, akla ne düşünceler geliyor – defalarca yaptığınız putperestlik, böyle bir kurtuluşa ters düşerek, kutsallara ve yaptığınız iyi işlere kaç kez dua ettiniz.

Dördüncüsü, Allah şimdiden sonuna kadar Rabbimiz Mesih'e hakiki ve pak imanla sizi korusun diye şimdi dua edin.

Kutsanmayla İlgili Üçüncü Akide

“Kutsal Ruh'a inanıyorum. Bir tek kutsal ve evrensel Hristiyan Kilisesi'nin ve kutsalların birliğinin var olduğunu kabul ediyorum, günahlarımın bağışlanmasına güvenip bedenim dirilmesini ve sonsuz yaşamı bekliyorum. Amin.”

Bu, böyle bir Yaratan'ın ve Kurtarıcının nerede bulunabildiğini, bu dünyada O'nunla açıkça karşılaşılabilirdiğini ve sonunda bütün bunların neye varacağını öğreten üçüncü büyük ışıktır. Bu konuda çok şey söylenebilir ama işte özeti: Kutsal Hristiyan kilisesinin bulunduğu yerde Yaratan Allah'ı, Kurtaran Allah'ı Kutsal Ruh Allah'ı, yani her gün günahları bağışlayarak vb. bizi kutsal kılan O'nu bulabiliriz. Allah'ın böyle bir imanla ilgili Kelamının doğru vaaz edildiği ve imanının açıklandığı yerde kilise vardır.

Kutsal Ruh'un her gün kilisede yaptığı her şeyi vb. burada yine uzun uzadıya düşünme fırsatın vardır.

Dolayısıyla, çağrıldığınız ve böyle bir kiliseye geldiğiniz için şükretmelisiniz.

Bütün bunları ihmal ettiğinizi itiraf edin ve bunun için üzülün, herkesin sonsuza kadar, yani dirilişten sonra sonsuz yaşamda dayanacağı bu noktaya gelinceye kadar devam edip dayanacak olan hakiki ve değişmeyen bir iman için dua edin. Amin.